

A Történeli Hivatal
A MAGYAR NEPKÖZTARSASAG BELUGYMINISZTERIUMA
az iratokat átvette.

A Történeli Hivatal
az iratokat átvette.
az iratokat átvette.

SZIGORUAN TITKOS!

SZERV:

BRM Pol. Oszt.

OSZTÁLY:

1958. 11. 17. 1958. 11. 17.

MUNKA DOSSZIÉ

MINŐSÍTÉS:

naprakész

FEDŐNÉV:

Csörke Pál

B DOSSZIÉ SZÁM:

4-26210

AZ ÜGY

KÖTETBEN

KÖTET SORSZÁMA:

MEGNYITVA: 19

63. 11.

LEZÁRVA: 19

ARCHIV SZÁM:

24. 10. 28

1-17-216.

Budapesti Rendőrfőkapitányság.
Politikai Osztály.
III/a. csoport.

41-333/63.

Az ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁR-ában őrzött
eredeti iratról készült anonimizált másolat.

Szigorúan titkos *188*

Adta: "Czajlik Péter" új.

Vette: Szabeni r. szds.

Idő: 1963. IV. 9.

Tárgy: Elítelt társak jellemzéséről

J e l e n t é s.

Budapest, 1963. április 10.

Bibó István: Bp. II. Berkenye utcai lakos, 1956.-ban a Nagy Imre Kormány tagja. Eredeti polgári demokrata némi egyházi beütéssel. Megrögzött ellenség. 1959.-60.-ban a börtönben megélelték, illetve beszélgettek a "revizionistákkal" arról, hogy egy pártot mely a szociáldemokrata és a paraszt pár között lenne - kellene alakítani, és ezt október 23.-i Pártnak kellene elnevezni. Több revizionistát ismert már kintől és ezekkel a Sós Julia lakásán szokott valamikor találkozni. Szabadulása után felkereste Csiki Ferencet, illetve annak családját és közölte, Csiki a következő nap szabadul. Újabb értesülésem szerint Csikiék megtudták, hogy a látogatás után a házban érdeklődött a rendőrség, az felől, hogy Bibó mit keresett itt. Viszonyom vele közepes, sem baráti, sem kimondott ellenséges.

Fadd Ottó: Ferencesrendi pap, 1953.-ban a Thuránszky főlc szervezkedésben ítéltek el. Kimondott ellenség a budai katolikus reakció egyik "vezér szelleme". Személyesen nem ismerem, de sokat hallottam róla. Pillanatnyilag a Mártírok uti plébánián lakik. Tudomásom szerint a Justus család részére rólam olyan információt adott, hogy személyem nem megbízható.

Szőnyi Gyula: Budapesti lakos, 1956.-ban, mint ellenforradalmár a Forr. Ifjúsági Párt tagja lett, 15 évre elítélve. Aránylag jó viszonyban vagyunk. Író, aki a börtönben is ell. forr. verseket írt, költ, szervezte az embereket. Egész biztos bizonyos idő után dolgozni fog ellenséges területen, nagyon nagy a főleg fiatal volt elítéltekre a befolyása. Lakását nem tudom. Jellemző rá, hogy végtelen ideges, robbanékony ember, kit a leg elv. kultabb szószórinti fasiszta gyűlölet fűt.

Lukács József: fiatalember. 1956.-ban a Tóth Ilona ügyben lett elítélve 15. évre. A börtönben Szőnyi hatására lett igazán meggyőződéses ellenség. A szabadulást közvetlen megelőzően ez volt a terve, hogy ha lehet nyugatra megy és ott kapcsolódik valami nyugati szervezet ellenséges munkájába. Annak idején még tőlem kért tanácsot, én erre azt mondtam neki, hogy erre csak szabad körülmények között tudok választ adni. Megígérte, hogy felkeres, eddig nem jött.

Annus István: Békéssámai lakos. A börtönben őt ismerték al a rabok a leg tehetségesebb konspirátorok egyikének.

gyűlöletét a fennálló társadalmi rendszer ellen tartogatja. Egész börtönideje alatt erre spennolta magát, hogy legyen ereje a szabadulás után akna munkára, sőt ebben az irányban is képezte magát. Viszonyom vele ellenséges. Kölosönösen gyűlöltük egymást.

ABTL 3.1.2. M-24608

30

31. Kiss Károly: Kispesti lakos, az 1953.-as Botond ügy bpesti vezetője, régi nyilas. 1944.-ben személyzetis volt s mint nyilas a csepeli repülőgépgyárban. Író, illetve íroget. Már a börtönben is sok ellenséges verset írt. Viszonyom vele rossz. Biztos 2-3 hónap után megpróbál mozogni.

Halstrand Ferenc: Bp. VIII.ker.lakos a börtönben felfcser volt előzőleg a Központi Katonai kórházban dolgozott, mint felfcser. Tudomásom szerint már felkereste Dr. Lambrecht Miklóst Dr. Hölcz Rezsőt, és Hagedüs Lászlót, akik közölték velük, hogy szigorú ref. alá kerültek, úgy értékelték, hogy lesz óvatosnak lenni, gyanitónak valamit.

Varró Csaba: Az ellenforradalom alatt buda egyik legnagyobb szervezkedésének a tagja. Nagybátyjával együtt került börtönbe. Tudomásom szerint igen jó viszonyban Negró Léo volt repülő Horthysta tiszttel, akivel 1956.-os viselt dolgai teljesen tisztázatlanok. Annyi tény, hogy igen sok helyen volt, de csak mint hátsó mozgató. Negró Léo lakása: Bp.XII.Rát György u.15. A két varró kint lakik Ferkesréten. Az erdőszéli lakásuk azelőtt is a reakciós fiatalember egyik eldugott találka helye volt. Később 56.-ban konspirációs lakás. A két Varró és az egész népes Varró család megrögzött reakciós gazemberek. Egészen biztos dolgozni fog ellenséges vonalon. Viszonyom a Csabával, semmi, unokabátyjával viszont baráti viszonyban voltam addig, amíg nem szabadult, 1962. ápr.4./

Mérei Ferenc: revizionista, kommunista, aki az 1956.után revizionista szervezkedést vezette. Jó barátja Bibónak. Tagja volt annak a társaságnak amely az okt. 23. pártról beszélt. A jobboldali kommunistákra nagy befolyása van, és mivel kormányfői tervei vannak valószínű, hogy a pillanatnyi helyzetet úgy fogja fel, hogy itt az ideje esetleg a Párt sorában, vagy a Népfronton belül lázítani, hiszen valamikor úgy nyilatkozott, hogy a Hazafi- és Népfrontban érdemes belépni, aránylag szívesen, de nem baráti viszonyban vagyunk. A revizionista október 23.-társaság további tagja Szél Jenő, Fekete István, Göncz Árpád.

Göncz Árpád: 1956.-ban a Bibóval együtt életfogytiglani börtönre ítélték. Komoly politikai célokkal rendelkező karrierista. Jó baráti viszonyban vagyok vele. Egész biztos mozogni fog. Lakását nem tudom, bár tudtam valamikor. "setleg felkereshető. Pareszt párti, vagy inkább baloldali kiszegző, valamikor a kiszegző Párt országgyűlési csoportjánál dolgozott. Igen jó kapcsolatainak Buda egész intellektuális reakciós köreiből.

" Csorba Pál."

É r t é k e l é s :

A jelentés tájékoztató jellegű, képet ad a jelölt kapcsolatairól, és lehetőségeiről. Ezt a jelentést illetve jellemzőket a további feladatainál irányításánál használjuk fel.

A fentiekkel kapcsolatban egyenlőre feladatot nem kapott.

Szebeni Sándor.r.szds.

Készült: 2.pld.

Kapja: 1.pld.M./B.d.

L. Kőrösi

2

É r t é k e l é s :

A jelentés tájékoztató jellegű. A jelölt közli, hogy miért nem tudta végrehajtani feladatát. Jól lehet a kmb-s látogatása okozta, hogy nem jött össze Imrányiékkel, mégis szinte pozitív ez a tény, ugyanis ez el fog terjedni ismerettség körében, és fokozza veleszemből a bizalmat. Sóos Zoltán versei iránti érdeklődés az ifjúság körében tájékoztatás szempontjából értékes.

F e l a d a t :

Imrányiékkel kapcsolatban feladatuk kepte, hogy a hét végén egyedül látogassa meg őket és mentse ki magát a látogatás elmaradása miatt. Mondja meg őszintén, hogy a rendőrség volt kint ellenőrizni és szülei megijedtek, ezért nem jöttek el látogatóba. Biztosítsa őket, ha szülei megnyugszanak, el fognak jönni. A további beszélgetést a korábbi megállapodásunk szerint folytassa le.

M e g j e g y z é s :

Az ü.jelölt szóban jelentette, hogy az elmúlt hét folyamán Budán a Mártírok útján látta Rácz Sándor Bp.MT.tag, és Bibó István " volt miniszter" találkozását. Biztos, hogy ők voltak, ugyanis Rácz üdvözölte is.

Szebeni Sándor
Szebeni Sándor.r.szds.

M e g j e g y z é s :

A találkozót ellenőriztem. Az ügyn. tartása jó. Probléma az ügynöknél nincs. Lelekes, tisztelet tudó, értelmes fiatalember. Rövid idő alatt beilleszkedett a kinti életbe. Hírszerző lehetősége is jó. A végleges felvétele után javaslom lakáson fogadni.

Kmeczó István
Kmeczó István.r.szds.
csoportvezető

Készült: 2.pld.
Kapja: 1.pld.Md.
1.pld.táj.

Budapesti Rendőrfőkapitányság.
Politikai Osztály.
III/a.csoport.

Szigoruan titkos !

41-481/63

Adta: "Csorba Pál." fn.ü.
vette: Szabeni r.szds.
Idő: 1963.V.14.
Tárgy: Bibó István és Rác
Sándor ügyében.

J e l e n t é s .
Budapest, 1963. május 15.

1963. április 28-án találkoztam a Palatinus strandról hazajövet a Mártírok útján az Alkalmi Áruház előtt Rác Sándorral, aki egy kapu alá behúzódva állt, és szemmel láthatóan várt valakit. Szívélyes üdvözlés után elmondotta, hogy ref. elvált, ami azt jelenti, hogy sehova sem mehet és 10.h. után otthon kell lennie. Arra a kérdésemre, hogy munkahelye hol van, elmondotta, hogy egy maszek autójavítónál dolgozik, hogy így igen jó neki, mert aránylag kevesen vannak, és tette hozzá - a rendőrség kinyalhatja a s...m." Kérdés nélkül azt mondta, hogy egy barátjától jön, akinek nem mondta meg, hogy jön, és nem találta otthon. Most megy haza. Miután elváltunk és lassan mentünk a Mártírok útján felfelé a Széna tér felé, - megpillantottam Bibó Istvánt, amint kezétfog Ráccsal és elindulnak együtt.

Rác egész viselkedésében volt valami nyugodtság, magabiztosság. És nagyképű fölény, mindennel, ami hivatalos. Jellemző rá bucsuja: "na szervusz, légy jó. Ugy sem tart örökök."

"Csorba Pál." fn.ü.

É r t é k e l é s :

A jelentés értékes, mert jelzi Rác Sándor volt Bpesti MT. tag és Bibó István volt MKGP. politikus kapcsolatát. Nevezettek a börtönben is jó viszonyban voltak és bizonyos konspirációban vettek részt. Mint a jelentésből kitűnik Rác S. igen magabiztos, nagyképű a rendőrséget sértő kijelentéseket tesz. Tart a rendőrség ellenőrzésétől mint mondta, ezért dolgozik kisiparosnál, mert itt kevesebb a rendőrség ellenőrzési lehetősége. A jelentés értékes azért is, mert elárulja a másirányú értesüléseinket ami szintén jelzi Bibó és Rác kapcsolatát.

F e l a d a t :

A fentiekkel kapcsolatban az ü. konkrét feladatot nem kapott.

I n t é z k e d é s :

Bibó és Rác ügyével a BM. III/III-3. osztály foglalkozik. Ezért a jelentés l. pld.-át a fenti szervnek megküldjük.

Készült: 2. pld.

Szabeni Sándor. r. szds.

Kapja: 1. pld. Md. / BM III/III-3. oszt

L. Kucsa - hds.

Budapesti Rendőrfőkapitányság.
Politikai Osztály.
III/a. csoport.

Szigorúan titkos !

41-587/63

Adta: "Csorba" fn.ü.
Vette: Szabeni r.szds.
Idő: 1963.VI.10.
Tárgy: Bibó István és
Rácz Sándor ügyében

J e l e n t é s.
Budapest, 1963. június 11.

Bibó- Rácz, kettős, közvetlen kapcsolatai:

Szél Jenő: volt régi baloldali beállítottságú egyén, aki az ellenforradalom alatt a rádió egyik kormánybiztosa volt.

Dr. Gőncz Árpád: volt gazdaságpartizán tag. Kovács Béla volt személyi titkára.

Lócsai Pál: revizionista újságíró a Szabadnép mezőgazdasági rovatának egyik szerkesztője.

Mérei Ferenc: volt Kossuthdíjas pszichológus, a Mérei féle szervezkedés egyik vezetője, a revizionizmus atyja.

Csikó Béla: sógora.

Guba Dezső: volt szociáldemokrata politikus, aki már az ell. forr. előtt is ült, később azonban tudomásom szerint rehabilitálták.

Kovács Péter: volt kommunista újságíró, akit hűtlenségért ítéltek el.

Eötvös Lajos: volt bécsi katonai attasé.

Bognár Ferenc: a kecskeméti munkástanács elnöke.

Konyorcsik György: csepeli ellenforradalmár.

Bácsi József: csepeli Munkás Tanács tag. És még két revizionista, akiknek neve pillanatnyilag nem jut eszembe, de következő jelentésemben megemlítem.

"Csorba Pál." fn.ü.

É r t é k e l é s :

A jelentés értékes, mert közli Bibó István és Rácz Sándor azon börtönbeli kapcsolatait, akikben feltétlen megbíztak és feltehető, hogy jelenleg is kapcsolatban állnak. Az ügynök személyes tapasztalatait közli, ugyanis hosszú időn keresztül együtt dolgozott a fenti személyekkel.
Az ügynök megbízható, ellenőrzött.

F e l a d a t :

A fentiekkel kapcsolatban az ü. további feladatot nem kapott.

ÁBTL 3.1.2. M-24608

128

Budapesti Rendőrfőkapitányság.
Politikai Osztály.
III/c.csoport.

Szigorúan titkos !

41-886/63

Adta: " Csorba Pál" fn.ü.
Vette: Szebeni Sándor.r.szds.
Idő: 1963. IX.5. 18-19.h.
Hely: Szondi söröző.
Tárgy: Litván György ügyében.

J e l e n t é s .

Budapest, 1963. okt. 7-én.

1963. szept.29.-én, du.3/4-5.kor a 12-es autóbuszra a Keleti Károly utcai megállónál felszállt Litván György volt elítélt.

Litván György kb. 30-36 éves tanár, magyar és ha jól tudom történelem szakos tanár. Az 1940-es évek óta a Pártnak tagja volt. Sőt KB. tag is volt. Később azonban az erősen revizionista, sőt sokban nagypolgári kedvelő Mérey Ferencféle klikkbe került. Igen jó baráti és " elvtársi" viszonyt tartott fenn hosszú évek óta dr.Göncz Árpád volt Kiszegzdepárti politikussal és dr.Bibó Istvánnal a Pereszt Párti " miniszterrel."

Börtönben Litván nem tagadta meg beloldelését, sőt a jobb " érvényesülés " és az őrség figyelmének elterelése végett azt fennhangosan hirdette, mármint a beloldelését. Ugyanakkor tevékenyen részt vett a Börtönben az " október 23 Párt " szervezésében, amelynek Széll, Bibó, Mérey, Göncz állt.

Röviden ennek a Pártnak lenne hivatása az ellenforradalom " beloldelési " elleneinek összefogása és azok célkitűzéseinek megvalósítása. Munkástanács, Nemzeti szocializmus, több párt-rendszer, egyénigazdálkodók. A proletáriátus helyett a vezető szerep az értelmiségé.

Találkozásunk kissé feszélyezett volt, ugyanis Litván Szemmel láthatóan nem örült a találkozásnak, azonban később megnyugodott mikor hallotta, hogy az Erdészeti Tudományos Intézetnél dolgozom, ugylátszik megkomolyodtál!!!.. mondta, megnyhülve. Beszélgetés folyamán megtudtam tőle, hogy dr.Göncz Árpád valóban kijött. Mikor kérdeztem tőle, hogy ez biztos " így szólt: Hát persze, júniusban, vagy júliusban egyéni kegyelemmel, nemrégiben beszéltem vele." Azután hirtelen elvörösödött és pislogott és nagy hévvel elkezdett arról beszélni, hogy egy Óbudai iskolában tanít és 1800.-ft-ot keres. Körülményesen magyarázta, hogy a Rákoczy utra megy most valami családi ügyben.

" Csorba Pál." fn.ü.

É r t é k e l é s :

A jelentés értékes, mert bizonyítja, hogy vezető ellenforradalmárok tartják egymással a kapcsolatot. Név szerint Litván György és dr.Göncz Árpád kiszegzdepárti politikus. Az ü. érdemben nem

tudott beszélni Litvánál, mert az nem bizik benne.
Erre utal az elszólása utáni megatsztása.

F e l a d a t :

Az ü. a fentiekkel kapcsolatban feledatot nem kapott.

I n t é z k e d é s : -

A jelentés 1.pld.-át megküldjük a BM.III/III-3.Osfségnek
mivel a fenti személyekkel ők foglalkoznak.

Következő találkozó: 1963. IX.12.-én, 17.h. virág espressó.

S. Kucsera

Szebeni Sándor

Szebeni Sándor.r.szds.

Készült: 2.pld.

Kapjs: 1.pld.BM.III/III-3.Oszt.
1.pld.Md.

Budapesti Rendőrfőkapitányság.
Politikai Osztály.
III/a.csoport.

Szigorúan titkos !

204-100/64.

Adta: " Csorba " In.Ü.
Vette: Szabeni Sándor.r.szds.
Idő: 1964.II.12. 18-19.h.
Hely: Nyugati étterem.
Tárgy: Mérei Ferenc és Bibó
István ügyében.

J e l e n t é s .

Budapest, 1964. febr. 14.

A revizionisták 1959. februárjában kerültek Vácra, akkor ismertem meg őket. Megérkezésük után hamarosan feltűnt az, hogy mennyire összetart ez a társaság, pontosabban egy része a társaságnak. Sok és hosszú idő, kb. fél év telt el, amikor személyes kapcsolatba kerültem velük a téglaárbodás idején. Itt ismerkedtem össze Józsa Péterrel, pezekas Mihállyal, Szél Jenővel és Virág Jánosssal. Beszélgetésünk először csak általános puhátolódzás. Majd később mikor bemelegedtünk a politikai jellegű beszélgetésekbe, hamarosan megpendítette először Szél, majd később Józsa, hogy " neked igazán velünk kéne lenni. "

Ez az ügy tovább nem jutott, mert elkerültünk egymástól úgy, hogy már semmilyen kapcsolat nem születhetett közöttünk.

1960. áprilisban a Vác-i sztrájk után Szőnyi, Szél Jenő és Mérei Ferenc együtt egy zárkába került Sátoraljaújhegyen, ahol ezután először konkrétizálódik a helyzet, ugyanis Szél és Mérei esténként takarodó után sokat beszélget együtt, ezt kihallgatja adáz ellenségük Szőnyi. Ekkor tudja meg Szőnyi Gyula, hogy a revizionisták Mérei-Bibó vezetése alatt egy új pártot akar alakítani, amely neve október 23. Párt, adandó alkalomkor, amely az 1956. Petőfi párt jogutódja lenne és egyesítené a kommunista párt revizionista elemeit, valamint a paraszt párti és kisgazdapárti szélső bal.

Ekkor Szőnyi kiprovokálja Méreivel a beszélgetést, többet akar megtudni. Szőnyi megjátssza a baloldali 56-os forradalmárt és Mérei aki úgy gondolkodik, hogy Szőnyi 56-os pártvezér, hiszen a " Forradalmi Ifjúság Pártját " ő alakította, beszédbe elegyedik vele, itt tud meg Szőnyi apróbb részleteket Mérei tervéről.

Ugyanebben a zárkában volt Szőnyi ügytársa, Csellik is, akiről Szőnyi később úgy nyilatkozott, hogy bedőlt a zsidó maszlagoknak. Lehetséges, hogy azt a közlékenységet, amit bizonyos fokig Mérei Szőnyivel szemben tanusított, Csellik véleménye szülte.

A fentieket nekem Szőnyi Gyula 1962-ben a gyűjtőben mesélte, amikor egy zárkában voltunk.

./.

A váci sztrájk után én Márianosztrára kerültem, ott egy zárkában voltam Annus Istvánval, aki elmondta nekem, "1959-ben Thuránszky ajánlására a bélyegüzemből ahol Thuránszky főnöke volt a fordító irodába kerültem, ott egy zárkában voltam Méreiivel. Szél Jenővel, Zoli bácsi / Thuránszky / azért küldött a fordítóba, hogy puhatoljam ki, mit terveznek a revisek." Majd elmondotta, hogy a Nagy Imre úgy egyes résztvevői és még egynéhány revizionistának van egy közös koncepciója a jövőre való tekintettel, amely programtávtatban egy igen komoly párt alapjait képezi, ugyanis összefogja a revizionista kommunistá, valamint a baloldali kisgazdákat és parasztokat, hiszen szocialista alapokon polgári demokratikus rendszert szeretnének a nagytőke és a nagybirtok kihagyásaival.

Ugyancsak erről a programról beszélgetett hosszú időn keresztül Bibó és Rácz Sándor is, a bélyeg üzemből az 1962-63 télen a gyűjtőben.

A három értesülés, valamint azok a tapasztalatok, amelyet én Bibó mellett szereztem valamint az a tény, hogy Göncz Árpád aki egészen bizalmas viszonyban volt velem, és kijelentette "ha te velünk jössz, biztosítunk neked 10 év külföldi tanulmányt, utána pedig szükségünk van egy minisztérium szinti szakemberre." valamint az itt hely helyén, valamint a távtat miatt pontosan meg nem határozható apró tapasztalásaim másokkal való eszmecserém arra a megállapításra jutottak, hogy a revizionisták részéről van egy koncepció, amelyet egy Párt segítségével szeretnének megvalósítani, ugyan azt, hogy ez a párt, mint megszervezett tény van a megállapításra, sem időm, sem alkalmam a bent kialakult helyzet miatt nem volt.

Annai azonban biztos, a Mérei féle csoport tevékenykedett a börtönben először is ebben az irányban, hogy koncepciójuknak megnyerjék a benti szerintük kapcsolatokkal, bázisokkal rendelkező egyéneket, és, hogy minden alkalmat megregedtek egymásközt a helyzet / úgy bel és külpolitika, mint, emberanyag szempontjából / megtárgyalására.

Egyéni tapasztalataim, valamint a konkrétan ugyan meg nem fogható, de 90 %- biztos börtönplettyák szerint ebbe az m.r. Október 23 pártba vezető szerepet Mérei Ferenc, Litván György, Józsa Péter, Szél Jenő, Lőcsei Pál, Kardos István? Bibó István, Földes Péter, Göncz Árpád játszott. Mindenesetre Illyés Ilka elmondása szerint Mérey, Bibó, Illyés Gyula és még többen az Illyéséknél szoktak találkozni, valamint Rácz Sándorral való találkozásom meggyőzőtt arról, Bibó, Rácz, szintén tartják a kapcsolatot.

A fentiek már a börtönben is több ízben jelentettem, amennyiben némi hiány tapasztalható az akkori jelentésekkel szemben, a mostaniban az betudható, hogy azóta évek múltak el és ez a munkaterület sohasem volt a profifom teljesen, így egyes dolgokat elfelejtettem, tudomásom szerint 1962. februárjában részletesebb jelentést adtam erről, de alkalmanként mindig megjegyeztem a dolgokat.

Külön jelentésekben, amit időről, időre tapasztaltam. Jól-lehet ott esetlegesen a fent elmondottokról több, esetleges használható adat van, ebben az ügyben pillanatnyilag, mint konkrétumot a fentieket tudtam elmondani.

"Csorba Pál" fn.ü.

Abban a részben, ahol a BM. III/III-5. osztályra vonatkozó feladatokról van szó, a fentieket tudtam elmondani.

É r t é k e l é s :

A jelentés értékes, ismerteti a Mérei és Bibó által kezdeményezett okt. 23. Párt, az ügynök által ismert részleteit. A jelentés egyoldalú, nem ellenőrzött. Az ügynök a feladatot jól, az utasításnak megfelelően hajtotta végre. Az ü. ellenőrzött, megbízható.

A jelentést a BM.III/III-5. Oszt.kérésére készítettük, ugyanis ők foglalkoznak a jelentésben szereplő személyekkel, így Méreivel, Bibóval, Széllal, Litvánal, stb. A jelentés előzménye az, hogy az ü. egy korábbi jelentésében említette az okt.23.párt nevet. Most ezt ellenőrzik, hogy ezt mennyire lehet valósnak tekinteni. Ezért irattak a jelentést az ügynökkel ilyen részletesen.

F e l a d a t :

Az ü. a fentiekkel kapcsolatban további feladatot nem kapott. Feladata Csellik Ferencről részletes jellemzést készíteni, ugyanakkor tájékoztató jelentést írni Illyés Gyula író leányáról körül kielakult társaságról.

I n t é z k e d é s :

A jelentés kivonatát a BM.III/III-5.osztálynak megküldjük.

Következő találkozó: 1964.II.19.-én, 17.h.kor a Nyugati étteremben.

L. Kőrösi

Szebeni Sándor r.szds.

Készült: 3.pld.

Kapja: 1.pld.Md/Tájékoztató.

1.pld.kivonat BM.III/III-5.oszt.

Budapesti Rendőrfőkapitányság
Politikai Osztály III/a.csoport.

Szigorúan titkos!

278-142/1964.

Asta: "Csorba" ügynök
Vette: Szebeni r. szds.
Idő: 1964 II. 26.
Hely: Jókai étterem
Tárgy: Illyés Ika ügyében

J e l e n t é s
Budapest, 1964 február hó 28.

1963-ban április elején, amikor a mostani feleségemmel megismerkedtem tudtam meg, hogy Illyés Ika - Illyés Gyula lánya körül kb. 1955-56-ban Tihanyban kialakult egy társaság, amelynek feleségem is tagja volt. Illyés Ika ebbe a társaságba a tihanyi rév körül nyaraló intellektuel fiatalokat vonta be. A társaságra azután kisebb Koz..... Flóra Illyésné, Illyés Gyula felesége viselt gondot. És lassan ebből a társaságból pestiekkel való kiegészítéssel való kialakult egy összetartó, összejáró politizáló és néha veszekedő ifjúsági fórum, ahol megfordult a budapesti intelligencia fiainak "színe-java" itt tárgyalták meg az ideológiával szorosan kapcsolatos filozófiai és esztétikai kérdéseket, valamint a napi politikai témát. A politikailag "nem megbízható" egyéneket maximálisan kitarták. Így pl. Bárkányi Zoltánt, aki egy igen határozott kommunista fiatalember, nyíltan arra kényszerítették, hogy többet ne jöjjön el.

Ugyanakkor 1963 májusában, amikor Kassánszky Zsombor klerikális ügyben lezárt fiatalember kiszabadult, kiszabadulásának tiszteletére külön összejövetelet tartottak, ezen a feleségem is részt vett, ahol a nap hőstét Kassánszkyt ünnepelték.

Ezt a társaságot Illyésné a nagypolgári családból származó Koz.....Flóra igyekszik tartítani, általában minden új fiatal, nem vad kommunista hirben álló fiatal meg szoktak hívni ezekre az összejövetelekre, a meghívásokat Illyésné intézi.

Ugyanakkor gyakran érintkezik az Illyés család a Francia-Kultúra és Francia követség alkalmazottaival is.

Illyés Gyula személyesen nem tart szoros kapcsolatot a társasággal, de azért néha-néha megjelenik ott. A találkozások Illyés Gyula lakásán, vagy pedig annak tihanyi villájában szokott lezajlani. A társaság tagjai többek között Mérei Eszter, Mérei Ferenc leánya, Szórai János a volt Paraszt-párti, Szávan Iván stb. 1963-ban, amikor Illyés Ika-val személyesen összejöttünk, az akkori ellenem felhozott érvek között apja barátainak Mérei Ferencnek és Bibó Istvánnak, valamint Szél Jenőnek a véleményét hozta fel ellenem való támadás bizonyítékként. Erről bővebb anyag található az 1963 nyári és őszi jelentéseim között.

"Csorba Pál" sk.

ÁBTL 3.1.2. M-24608

282

Értékelés: A jelentés értékes, újabb adatokat közöl Illyés Gyula író lánya körül kialakult társaságról. A jelentés egyoldalú, nem ellenőrzött. Az ügynök feladatának megfelelően készítette el a fenti jelentést, korábbi ismereteire támaszkodva. Az ügynök ellenőrzött, megbízható.

A fenti jelentést a BM. III/III-3. Osztály kérésére készítettük. Az ügynök a jelentésében beszámol egyrészt Illyés Gyula kapcsolatairól, másrészt leányának társaságáról. A társaság tagjait jellemzi általában és ismereti a csoportosulás politikai arculatát. A jelentésből megállapítható, hogy a csoportosulás tagjai nagypolgári elemek, valamint erősen kompromittált személyek gyermekeiből tevődnek ki. A csoportosulást teljes egészében helyesli és támogatja Illyés felesége, amiről nyilván Illyés is tud. Új érdekes szempont Illyések állandó kapcsolata a francia követség beosztottaival, különösen akkor, ha figyelembe vesszük Illyés kompromittált baráti körét.

Feladat: Az ügynök a fentiekkel kapcsolatban egyelőre feladatot nem kapott.

Intézkedés: A jelentés 1. példányát a BM. III/III-3. Osztálynak megküldjük.

Következő találkozó: 1964 III. 4-én 17 órakor Jókai étterem.

L. Károly

Szebeni Sándor
Szebeni Sándor r. szds.

Készült: 3 pld.

- 1 " M. dosszié
- 1 " /kivonat/ BM. III/III-3. Osztály
- 1 " Tájékoztató

Gépelte: Mné

27-8-142/64

Jelentés

Adta: Horváth, János
 Felte: Pálmai, János
 Idő: 1964. II. 26
 Hely: Jókai ut.
 Tárgy: Illyés János ügyében

293

1963-ban április eleji hetek a irodalmi felszólítással megismerkedtem. Indokom meg, hogy Illyés János - Illyés Gyula - könyve körül kb. 1955-56-ban Tiltakozás kialakult egy társaság, amelynek felszólítás is tagja volt. Illyés János és János ebben a társaságban, a Tiltakozás körül nyaraló intézkedésekkel kapcsolatban voltak be. A társaságban azután kisebb körűben Illyés János, Illyés Gyula felszólítás viseltetést. És ebben a körben a társaságban résztvevő valódi képviselővel kialakult egy összetartó szervezet politikai és néha rendező és gazdasági fórum. ahol megfordult a Budapesti Intelligencia János és "szine-jára" itt tárgyalás meg az ideológiával szorosban kapcsolatos filozófiai és esztétikai kérdéseket, valamint a napi politikát. A politikai kör "nem csak - bízható" epizódokat maximálisan kihasználta. Így Pl. Borkai

